

kon serologisch besmetting met *Listeria* waarschijnlijk worden gemaakt.

Verbetering van de prognose van infecties met *Listeria monocytogenes* is alleen mogelijk door een snelle identificatie van de ziektekiem in de laboratoria.

(*Listeria monocytogenes* is een Gram positief staafje; het veroorzaakt ook bij dieren ziekten, met name abortus bij runderen. Ook in Nederland wordt de bacterie vrij geregeld geïsoleerd, waarbij de frequentie regionaal wisselt - ref.).

N. Bessem

61-017. Elastic-stocking compression and venous blood-flow: effect in the lower limb. Meyerowitz, B. R. en Ann Crock (1960) *Lancet* II, 122.

Auteurs bestudeerden in welke mate de veneuze afvoer uit de benen kon worden verbeterd door elastieken kousen, teneinde een causale preventie te bereiken tegen embolie, voorzover ontstaan uit een trombose in de beenvenen.

De proef werd uitgevoerd bij 31 personen in leeftijd variërend van 32 tot 72 jaar, de gemiddelde leeftijd was 48 jaar, en 19 vielen in de leeftijdsgroep 40-59 jaar. Geen der proefpersonen had varices.

Aan het rechter been werd een elastieken kous aangelegd, het linker been diende als controle. (Dit is het zwakke punt van dit experiment, want er wordt stilzwijgend vanuitgegaan, dat de veneuze afvoelverhoudingen links en rechts identiek zijn, ref.).

De elastieken kous werd zodanig gekozen, dat een concentrische druk van tien mm kwik werd uitgeoefend. In beide dorsa pedis werd een venapunctie verricht en de naald werd in situ gelaten. Geiger-Müller tellers boven de enkels en boven de venae femorales moesten de tijd (in seconden) bepalen, die de geïnjecteerde radioactieve jood-albumine verbinding nodig had om deze afstand af te leggen. De proefpersoon lag tijdens het experiment plat op de rug.

Gevonden werd, dat bij twee personen de stroomsnelheid in het controlebeen sneller was dan in het been met de elastieken kous; bij één persoon was deze in beide benen gelijk, en bij 22 personen (dat is 71 procent) had de kous een duidelijk gunstige invloed op de stroomsnelheid: deze was meer dan verdubbeld vergeleken met de controle.

A. J. M. Daniëls

61-018. Television-induced seizures. Pallis, C. en S. Louis. (1961) *Lancet* I, 188. **Epilepsy and television.** Mawdsley, C. (1961) *Lancet* I, 190.

Reeds in de Romeinse era wordt er melding van gemaakt, dat flikkerlicht een epileptisch insult kan uitlokken, en als zodanig werden bewegende vingers gebruikt als test bij de koop van slaven. Hoewel het voorkomen van klinisch manifeste epilepsie bij de doorsnee bevolking in landen als Noord-Amerika, Zwitserland en Nederland vrij frequent is (5 per 1.000) en de latente ontvankelijkheid waarschijnlijk nog groter, schijnen insulten, uitgelokt door flikkerlicht, maar zelden voor te komen. Flikkerlicht in onze samenleving doet zich voor in de vorm van neon, fluorescentielampen en televisie. Deze discrepantie schijnt te berusten op de speciale voorwaarden, waaronder een insult optreedt, en die de schrijvers van het eerste artikel aan de hand van twee gevallen konden nagaan op het elektroëncefalogram.

De trillingsfrequentie moest liggen tussen 3 en 40 per seconde, bij voorkeur tussen 18 en 30 (lichtnetfrequentie 50); de afstand tot het oog mocht niet groter zijn dan 115 cm, er moest een bepaalde helderheid van flikkering zijn ten opzichte van de omgeving en tenslotte gaf het sluiten van de ogen een verhoogde ontvankelijkheid. Het wonderlijke bij deze twee patiënten alsook bij de drie uit het tweede artikel, is, dat de aanvallen optraden als gekeken werd naar het televisiescherm in afwachting van het begin van het programma.

Ook de patiënten uit het tweede artikel vertoonden een typisch elektroëncefalogram. De optimale trillingsfrequentie lag bij de een op 18 à 20 per seconde, bij de tweede tussen de 15 en 30, de derde produceerde op het elektroëncefalogram een „spike” bij iedere afzonderlijke flikkering; werd de frequentie opgevoerd dan ontstond een insult van het type grand mal.

A. J. M. Daniëls

61-020. The treatment of obesity by the „high-fat” diet. The inevitability of calories. Yudkin J. en M. Carey (1960) *Lancet* II, 939.

Aan de hand van dieetproeven bij zes personen met obesitas werd nagegaan, wat de invloed is van een dieet dat zeer arm is aan koolhydraten — namelijk ongeveer 50 gram per dag — en waarbij men verder net zoveel eiwitten en vetten mag gebruiken als men zelf verkiest. Deze laatste twee grondstoffen waren te verkrijgen uit vlees, vis, eieren, kaas, boter, margarine en slagroom. Door het wegen van alle voedsel twee weken voor en ongeveer drie weken tijdens de dieetperiode kon men nagaan, waaraan deze personen hun gewichtsverlies te danken hadden. Zij bleken tijdens het vermageringsdieet, behalve veel minder koolhydraten, ook minder of een gelijke hoeveelheid vet en eiwit te gebruiken, zodat uiteindelijk een calorie-arm dieet werd bereikt. Hierbij bestond geen water- of zoutbeperking, terwijl de proefpersonen niet klaagden over hongergevoelens.

Naar aanleiding van deze proef komen de schrijvers tot enige belangwekkende opmerkingen. In de eerste plaats is ook uit andere proefnemingen gebleken, dat het hongergevoel niet afhankelijk is van het quantum calorieën alleen, want gebruik van uitsluitend koolhydraten schijnt de eetlust niet snel te bevredigen. Het lijkt er zelfs op, alsof koolhydraten de eetlust juist opwekken, want gaf men bij een vermageringsdieet extra glucose dan zag men minder gewichtsverlies, wat echter niet uitsluitend een gevolg kon zijn van de calorieën uit de glucose; dus moest men ook meer eiwit en vet hebben gebruikt. Tevens gaat bij vrije voedselkeus een verhoogde koolhydraten-toevoer steeds gepaard met extra opname van eiwitten en vetten (jus, boter en beleg).

In de tweede plaats vragen de schrijvers zich af of het niet snel verzadigd zijn met behulp van koolhydraten uitsluitend voorbehouden is voor de lijders aan obesitas. Zo niet dan zou men magere mensen niet moeten trachten met room en dergelijke op een hoger gewicht te brengen, maar hier juist koolhydraten aan het menu toe moeten voegen.

Ten derde is uit proefnemingen van anderen gebleken, dat er bij obesitas geen metabolisme-stoornis aanwezig is, omdat deze patiënten evenzeer vermagerden op dieeten met respectievelijk 90 procent koolhydraten, eiwitten als vetten.

J. Grijns

HET LEZEN WAARD

In het (1961) Maandblad voor de Geestelijke Volksgezondheid 16, 248, vindt men de voordracht door Dr C. J. B. J. Trimbos uitgesproken ter afsluiting van de Nederlandse activiteit in verband met het „Wereldjaar voor de Geestelijke Volksgezondheid”. Deze voordracht geeft een voortreffelijk overzicht van alle activiteiten op het gebied van de geestelijke volksgezondheid in Nederland, gedurende de twee jaren, die het „Wereldjaar” hier duurde.

In (1961) Medisch Contact 16, 491 is reeds een uitgebreide bespreking van deze voordracht gepubliceerd. Opvallend is vooral de paragraaf over de ontwikkeling van het onderwijs in de geestelijke gezondheidsleer in de beroepsvorming van werkers op dit gebied (artsen, maatschappelijke werkers, geestelijken, psychologen enzovoort). Typerend is de volgende alinea. „Toch is dit alles nog verheugend in vergelijking met de aanblik, die de academische opleiding biedt. Vrijwel ieder spoor van een gerichte psychisch-hygiënische opleiding ontbreekt daar nog, zowel in als buiten de medische faculteit. Wat wil men eigenlijk met een beroepsopleiding in de geestelijke gezondheidsleer, als in de burcht der wetenschappen, in de Universiteiten en Hogescholen, de aandacht hiervoor nauwelijks bestaat? Het merkwaardige feit doet zich voor, dat reeds geruime tijd deze leerstof gegeven wordt aan lagere opleidingen, die ik u noemde: sociaal-kulturele opleidingen, vorming van maatschappelijke werkers, verpleegsters, psychiatisch-sociale werkers e.d. Het hoger onderwijs, dat wil zeggen onze toekomstige leraren, artsen, juristen, magistraten, economen of ingenieurs, hebben deze vorming blijkbaar niet nodig.”